

**МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЗНЕСУ ТА ПРАВА**

**Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції**

ЗБІРНИК ТЕЗ

Міжнародної науково-практичної конференції

**“ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА
ПРАКТИКА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ”**

30 січня 2020 року

м. Херсон

**Херсонська обласна рада
ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»
Херсонська обласна рада
Харківський науково-дослідний інститут судових
експертиз ім. професора М.С. Бокаріуса
Міністерства юстиції України
Національний інститут економічних досліджень
Академії наук Молдови
Університет прикладних наук (Білорусь)
Спілка підприємців (Мюнхен, Німеччина)**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
Міжнародної науково-практичної конференції
“ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД”**

**30 січня 2020 року
ЗВО «МУБіП»
м. Херсон**

Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові аспекти експертних досліджень: вітчизняна практика та міжнародний досвід», 30 січня 2020 р. Херсон. Ред. вид-во ЗВО «МУБіП», 2020. 87 с.

© Заклад вищої освіти
«Міжнародний університет
бізнесу і права», 2020
© Колектив авторів, 2020

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СВІД”**

Білоусова Світлана Валентинівна - президент ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права», д.е.н., професор, голова організаційного комітету.

Ненько Сергій Сергійович - ректор ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права», к.ю.н., доцент, професор кафедри адміністративного, кримінального права і процесу.

Жуйков Геннадій Євгенович - перший проректор закладу вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права», д.е.н., професор.

Клюєв Олександр Миколайович - директор Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. професора М.С. Бокаріуса Міністерства юстиції України, д.ю.н., професор

Лепьохіна Олена Ваславівна – професор кафедри маркетингу, завідувач кафедри маркетингу ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права», д.е.н., доцент

Прохорчук Світлана Володимирівна - проректор з навчально-методичної роботи ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права», к.е.н, доцент, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування;

Ернест Цві Хаймович - перший заступник міністра економіки Ізраїлю (2004 рік), почесний професор закладу вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права»

Джош Гилон - глава агентства міжнародного кризис-менеджмента СЮ Лос-Анджелес (США), почесний професор закладу вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права»

Райнер Шамбергер - голова Спільки Підприємців Мюнхена, почесний доктор закладу вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права», доктор філософії.

**АКТУАЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СВІД”**

Експертне дослідження є єдиним варіантом звернення до експерта, якщо судовий процес не розпочато. Озброївшись інформацією, що надається в результаті дослідження, замовник може краще будувати стратегію подальших дій з тих чи інших питань чи проблем, що у нього виникли.

Слід зазначити, що відповідно до Інструкції №53/5 від 08.10.1998р. «Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень» (далі – Інструкція №53/5), експертні дослідження виконуються в порядку, передбаченому для проведення судових експертиз, в т.ч. потребують спеціальних знань та використання методів судової експертизи. Хід і результати таких досліджень викладаються у висновку експертного дослідження.

**МЕТА МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СВІД”**

Розкрити роль, значення та необхідність організації та проведення економічної експертизи як одної з важливих видів судових експертиз. Проаналізувати завдання, які стосуються експертизи документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності. Визначити завдання і їх обґрунтованість при проведенні експертизи документів про економічну доцільність підприємств і організацій. Окреслити перелік напрямків та документів які підлягають вивченню при проведенні експертизи документів фінансово-кредитних операцій.

ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ

Для підвищення продуктивності праці та ефективності управлінських рішень велике значення має наукова організація управлінської праці. Це комплекс різноманітних заходів, які можуть розподілити на наступні напрямки:

- розподіл, спеціалізація і кооперування праці;
- ефективний підбір і розстановка кадрів;
- планування і організація процесів управлінської праці в усіх лапках управління;
- удосконалення інформаційного, документаційного, технічного і нормативного забезпечення;
- нормування праці;
- організація і оснащення робочих місць;
- оцінка результатів індивідуальної і колективної праці;
- стимулювання праці.

Кожен з перелічених напрямків забезпечує один з аспектів підвищення продуктивності управлінської праці, але очікуваний результат можливо досягнути лише при його комплексній, сукупній реалізації.

Так, розподіл і кооперація праці є природним результатом

розвитку і удосконалення управління. В наш час розрізняють три принципи розподілу праці в управлінській сфері: функціональний (планування, контроль і т.д.), технологічний (за видом діяльності: адміністративна, інформаційна, інженерна і т.д.) і кваліфікаційний (за ступенем складності праці, наявності елементів творчості та ін.).

Раціональна організація робочих місць працівників управління може включати комплекс таких робіт, як:

- планування робочих приміщень на основі вивчення технологій управління і інформаційних джерел;

- планування робочих місць із врахуванням функцій і режиму робіт;

- розміщення засобів оргтехніки, комп'ютерів, довідкової і методичної літератури безпосередньо на робочому місці або в його зоні та ін.

Організація праці – це система заходів, що забезпечують раціональне використання робочої сили, яка включає відповідну розстановку працівників у процесі виробництва, поділ і кооперацію, методи, нормування і стимулювання праці організацію робочих місць, їх обслуговування і необхідні умови праці. Організація управлінської праці включає також сукупність дій, спрямованих на погодження і впорядкування діяльності працівників у процесі виконання ними службових функцій.

Основним критерієм рівня організації праці апарату

управління є використання робочого часу, а також показники, що характеризують економічність апарату управління, оперативність управлінських працівників, якість виконання управлінських функцій, оснащення управлінської праці засобами оргтехніки, а також інтегрований показник (загальний рівень управління).

Управлінська праця всебічно впливає на систему виробництва і відображається у кінцевих його результатах. Тому виміряти її організаційний рівень, продуктивність і ефективність можна порівнянням виходу валової продукції, валового доходу і прибутку на одного управлінського працівника або на одиницю затраченого часу в управлінні у поточному році порівняно з показниками плану або попередніх періодів.

Рівень організації праці персоналу можна визначити і за коефіцієнтами: використання фонду робочого часу, кваліфікації працівників та ін.

Високий організаційний ефект від колективної діяльності можуть забезпечити: узгодження цілей і засобів діяльності учасників, синхронізація їхніх зусиль, правильний підбір і розстановка кадрів, диспетчеризація і комп'ютеризація виробництва, підвищення кваліфікації працівників з питань раціональної організації праці тощо.

Економію часу менеджера можна досягти тоді, коли організувати його роботу так, щоб йому не доводилося по кілька

разів повертатися до неї. Внаслідок того, що на багатьох підприємствах немає чіткого регламенту роботи менеджерів, у них дуже незначна частка особистої роботи (1-3%) без участі підлеглих або інших відвідувачів, коли вони зайняті прогнозуванням основних напрямків розвитку виробництва і творчим пошуком альтернативного розв'язання проблем, що виконують.

В апараті управління можна виділити такі форми поділу праці: функціональний (розподіл залежно від виконаних ними функцій), професійний (класифікація робіт за ознакою їх технологічної однорідності), кваліфікаційний (групування робіт залежно від їх складності: потрібної кваліфікації або виконання), територіальний (галузевий). Для раціоналізації управління особливе значення має вдосконалення функціонального і кваліфікаційного поділу праці.

У багатьох підприємствах і об'єднаннях працю у сфері управління оцінюють переважно з позиції загальних результатів колективної діяльності. При цьому недостатньо враховують рівень індивідуальної продуктивності і внеску кожного працівника апарату управління у вирішення поставлених цілей. Тому опосередкована оцінка (а якщо ще взяти до уваги, що проводиться вона один раз на рік) не сприяє високопродуктивній праці.

Зв'язки і відносини, що ускладнюються між органами управління і окремими менеджерами, створюють передумови

для виникнення різних організаційних недоліків: паралелізму, дублювання, необґрунтованого збільшення обсягу управлінських робіт через виконання зайвих операцій тощо. Ці недоліки пов'язані значною мірою з нечітким розподілом обов'язків між структурними підрозділами підприємства і окремими менеджерами. Тому одним з основних завдань організації праці персоналу є чіткий розподіл функцій, прав, обов'язків і відповідальності структурних підрозділів й службових осіб, а також визначених обсягів і потоків проходження інформації.

Для раціональної кооперації і організаційного регламентування функціонування управлінського персоналу слід розробляти положення про структурні підрозділи, складати службові інструкції для всіх управлінських працівників, включаючи керівників підприємств (об'єднань), і схеми функціональних взаємозв'язків працівників. Крім того, потрібно розробляти програми (алгоритми) менеджменту, стандарти на управлінські функції і процедури стосовно до особливостей кожного підприємства (об'єднання).

Отже для підвищення організаційного рівня функціонування персоналу треба здійснити вищий ступінь формалізації процесів управління, передбачати порядок, при якому роботи виконувалися б за відповідним правилами. Ідею розробки відповідних правил функціонування апарату управління доцільно реалізувати на усіх рівнях управління.

Насамперед слід встановити повноваження кожної організації у розв'язанні завдань менеджменту, розробити процедури вирішення найбільш важливих проблем підприємництва.

Список літератури

1. Герет Томас М., Клоновскі Ричард Дж. Етика бізнесу / Пер. з англ.. О. Ватаманюк – К. : Основи, 1997. – 214с.
2. Дамб А., Нойбауер Ф.Ф. Корпоративне управління: Вічна-віч з парадоксами / Пер. з англ.. – К.: Основи, 1997.
3. Кириченко О., Квас І., Ятченко А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності – К.: Видавничий дім “Фінансист”, 2000.
4. Майкл Мескон та ін., “Основи менеджменту”, М.,1995 р.
5. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навч. посібник. для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Кордон», 2003 – 556 с.

Аніщенко О.В.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів,
обліку та оподаткування*

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

ВПЛИВ КРИЗИ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Як відомо, промислове виробництво в Україні з 1991 року

зазнало колосального зменшення. Говорити, що причиною такого зменшення було розірвання економічних та виробничих зв'язків, які існували до цього, які створювалися не на базі єдиного промислового комплексу України, а як частина народного господарського комплексу колишнього СРСР абсолютно безпідставно. І це підтверджують дані статистики – спад відбувався поступово, відбувалося імпортозаміщення, знижувався експорт, а перехідними процесами не управляли і тому маємо негативні наслідки. Україна останні роки активно готується до початку перемовин щодо укладення з Євросоюзом Угоди про відповідність та прийнятність промислової продукції. Питання промислового розвитку є одним з найактуальніших з огляду на необхідність забезпечення зростання та оновлення економіки не тільки в сучасній Україні.

Питання стосовно спроможності промисловості стати ключовим елементом стратегії економічного розвитку країни, стану функціонування, вибору шляхів і заходів їх розв'язання, перспектив подальшої інноваційно-технологічної модернізації та її інвестиційної підтримки, удосконалення системи підготовки кадрів відповідно до потреб промисловості, шляхів поглиблення глобальних зв'язків у сфері виробництва та реалізації вітчизняної продукції, є актуальними для України. Важливо мати чітке стратегічне бачення необхідних перетворень у промисловому секторі, досягнення згоди між усіма учасниками процесу щодо можливих напрямів та

механізмів здійснення таких перетворень. Тому, детально зупинимося на аналізі динаміки залучення інвестицій в інноваційний розвиток промисловості України, що є одним із головних ресурсів для інноваційно-технологічної модернізації галузі.

Спроби розпочати відновлення промисловості в країні, як правило, раніше несли декларативний характер у вигляді державних програм її розвитку, що мали недосконалі завдання, заходи та механізми для їх реалізації, відсутність ресурсів для виконання цих програм.

Україна в останні роки активно готується до початку перемовин щодо укладення з Євросоюзом Угоди про відповідність та прийнятність промислової продукції. Актуальним буде провести аналіз обсягів промислового виробництва та оцінку залучення інвестицій в інноваційний розвиток промислових підприємств та визначити сучасний стан їх інвестиційно-інноваційного розвитку [1].

Володіючи виробничим потенціалом і водночас значними природно-сировинними та людськими ресурсами, Україна за обсягом випуску промисловості поступається Німеччині більше чим в 30 разів, а за обсягом ВДВ майже у 44 рази. Спеціалізація вітчизняної промисловості є типовою для країн із сировинним типом економіки. Так, зокрема, частка добувної промисловості і розроблення кар'єрів у структурі ВДВ промислового сектора національної економіки становить понад 24% (найвищий

показник серед держав-членів ЄС – 13% у Нідерландах), а частка переробної промисловості – лише 60,21%, тоді як найменше значення у ЄС – 65% (на Кіпрі)[1; 4; 5].

Структура валової доданої вартості (ВДВ) української промисловості є висококонцентрованою – майже 28% у ній припадає на добувну промисловість. Аналогічна ситуація і в переробній промисловості, понад 44% ВДВ якої формують два види виробництв – харчові і металургійні. Натомість частка машинобудування в структурі ВДВ промисловості України за останні 10 років зменшилася майже у 3 рази – з 16,7% у 2007 році до 5,7% у 2017-му.

Ці та інші негативні тенденції знижують ефективність української промисловості і економіки загалом, а залежність від сировинних секторів, продукція яких превалює у вітчизняному експорті, посилює нестійкість та вразливість до коливань на міжнародних ринках. Як наслідок, Україна значно поступається індустріальним державам-членам ЄС за показниками функціонування промислового сектора економіки, ключовим серед яких є рівень продуктивності праці. Значення цього показника в Україні у 3 рази нижче, аніж у Польщі та у 9 разів нижче, аніж у Німеччині. Також в Україні порівняно менша частка ВДВ у випуску промисловості (25,62% проти 30,49% у Польщі і 35,82% у Німеччині у 2017 році) і критично мала частка інноваційної продукції в обсязі реалізованої промислової продукції – 0,7%, тоді як у Польщі – понад 7%, а в Німеччині –

понад 25%[1; 4;5].

Низька ефективність, нераціональна структура активів і недостатня інноваційна активність вітчизняних суб'єктів промислової діяльності, а також висока імпортозалежність економіки України у сегменті споживання промислової продукції створюють значні додаткові виклики національній безпеці. За таких умов нагальною є докорінна структурна трансформація промисловості, яка стане каталізатором якісних структурних перетворень у національній економіці, посилення мотивації до інноваційної діяльності та технічного переоснащення виробництва на користь товарів із високою доданою вартістю. Розвиток промисловості, зокрема, на засадах Індустрії 4.0, прискорить інтеграцію економіки України у світові ланцюги формування доданої вартості.

Таким чином можна зробити висновок, що кризове падіння виробництва однаково вразило промислові регіони. Оскільки промислові регіони напередодні другого кризового падіння, у 2010-2011 роках, демонстрували досить високі темпи розвитку, то це дає надію, що за допомогою активних антикризових заходів втрачені обсяги виробництва можуть бути надолужені протягом 2-3 років. Інша справа з Донецьким і Луганським регіонами, де основна причина падіння виробництва виникла через місцевий сепаратизм і військову агресію ззовні – зруйновано виробничі потужності, особливо постраждала виробнича інфраструктура, зокрема транспортна

система. Модернізація і відновлення Донбасу має враховувати характер втрат виробничого і інфраструктурного потенціалу, а також доцільність їх відновлення виходячи з перспектив загального розвитку промисловості України в контексті з тенденціями світового науково-технічного прогресу.

Список використаних джерел

1. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки : науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2018. 158 с.

2. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.01.2020 р.)

3. Кизим М. О., Крамарев Г. В., Аналіз прогресивності структури промисловості та її впливу на зростання економіки в Україні та країнах світу. *Електронне фахове видання: Ефективна економіка*, №8, 2019. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7208> (дата звернення: 10.10.2019 р.)

4. Промисловість України – 2016: стан та перспективи розвитку: наук.-аналіт. доп. / О. І. Амоша, І. П. Булеєв, А. І. Землянкін, Л. О. Збаразська, Ю. М. Харазішвілі та ін; Ін-т економіки пром. НАН України. Київ, 2017. 120 с. URL:http://iep.com.ua/publ/informacijni_resursi/naukovi_dopovidi/p

romislovist _ukrajini_2016_stan_ta_ perspektivi_rozvitku/2-1-0-95
(дата звернення: 10.10.2019 р.)

5. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: економічні виклики та нові можливості: наукова доповідь / за ред. В. М. Гейця та Т. О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-текон. та прогноз. НАН України». Київ, 2016. 184 с.

6. Валовий регіональний продукт у 2015 році: [стат. зб.] Офіційний сайт Державної служби статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.10.2019 р.)

Daria Ostapenko

*2nd year student of the second (master's) level
Specialization International economic relations*

Alexei Belousov

*head of the Department of International Economic Relations
and Economic Theory of Higher Education Institution "International
University of Business and Law", Doctor of Economics, Professor*

DETERMINATION OF TBS SHIPPING COMPANY LLC COMPETITIVE ADVANTAGES LEVEL ON THE INTERNATIONAL MARKET

Ukrainian river and sea transport industry is a multifunctional structure which meets the needs of the national economy for transport support. River and seaports are the integral part of the

transport and production infrastructure of Ukraine considering their location on international transport corridors.

Competitiveness of the domestic transport complex on the world market depends on the river and seaports effective operation, the level of their technological and technical equipping, compliance of the management systems and development of infrastructure in accordance with modern international requirements.

The demand for inland waterway transport increases in Ukraine, as well as all over the world. Cargo owners, especially steel producers and grain traders, are trying to reduce transportation costs and improve shipping logistics under circumstances of economic instability, increasing of fuel price, rail and road transport disruptions due to the conflict in the east of the country.

Therefore, the prime importance task and the aim is to relocate a large part of the cargo flow to the river, since river transport has strong advantages over other types of cargo transportation, and first of all is the benefit of economical effectiveness.

The maintenance of cargo flows, for which the rhythm of delivery is a priority, such as grain, sand, steel, fertilizers, iron ore, etc. are suitable for river shipping. Under the current conditions and including the potential, it is economically sound to increase the shipping by river transport up to 25 million tons of cargo, which is 3-4 times more than preset day volume.

However, there are a number of factors on the way of the abovementioned perspectives that interfere the increase in volume of

river transport, namely:

- absence of improved legislative and regulatory frameworks for river transport;

- outdated port infrastructure;

- lack of specialized terminals;

- lack of a modern fleet.

In addition, the Dnipro River is closed for free passage of vessels under the foreign flag without a special single passage permission, as well as for the operation of the foreign fleet between Ukrainian ports (cabotage) without permission for cabotage shipping.

The work of TBS Shipping Company LLC is focused to deal with the aforementioned problems – aiming the development of inland waterway transport and its integration to European transport network.

During the existence of TBS Shipping Company LLC the company operated thirteen vessels of river-sea type.

The company is a partner of a number of shipbuilding and ship repairing companies, design bureaus and classification societies, states' flag administrations and registrars, suppliers of equipment with world-renowned names, fuel suppliers, agents in many ports, manufacturers of various products, traders.

At the present moment the company is more oriented towards technical management. It includes work with flag state administrations and recognized classification societies for purposes of vessels' compliance with requirements of international maritime

conventions and navigation rules, arrangement of timely obtaining and renewal of all necessary ship's certificates for safe navigation.

We have significant experience with such flag administrations as Malta, Antigua & Barbuda, Tanzania, Belize, Cameroon, Palau, Ukraine, Panama, Georgia;

Recognized classification societies as Ukrainian register of Shipping, RMRS, International Naval Shipping Bureau (INSB), Vega Register (VGRS), Qualitas Register of Shipping (QRS), Bureau Veritas (BV), National Shipping Adjusters Inc. (NASHA), Rina Shipping Register.

Also TBS Shipping Company LLC arranges special maritime insurance (P&I, H&M).

Arranges and controls technical operation of the vessels, which include all aspects and services of occasional and scheduled repairs, dry dock and navigational repair, repair of hull, electronics and mechanics. As well as preparation of repair sheets, development of tenders between the shipyards, arrangement of all formalities associated with repairs, delivery of the spare parts and various supplies all over the world.

Nowadays in conditions of shipping companies development and operation, the diagnosis of competitive advantages becomes an objective necessity, because in the modern competition at the service market, wins the one who more accurately assess the situation, using the results of the analytical work.

*Двігун А.О.,
доктор економічних наук, професор,
головний консультант сектору регіональних стратегій,
центру регіональних досліджень
Національного інституту стратегічних досліджень*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Як відомо, інституціональний механізм впливає на взаємозв'язки суб'єктів господарювання з природним середовищем та формує характер інституціональних змін у сфері використання природних ресурсів. У процесі забезпечення якісних перетворень у системі управління аграрним сектором інституційні зміни мають першочергове значення. Інституційне середовище та соціально-економічні та екологічні інтереси суб'єктів господарювання знаходяться у прямій залежності. Інституціональний механізм забезпечення розвитку аграрних підприємств є фундаментальною базою сільськогосподарського господарювання. Формування системи інституційного забезпечення розвитку аграрних підприємств передбачає упорядковану сукупність формальних і неформальних інституцій, що визначають та регулюють його територіальні, соціальні, виробничо-економічні.

Сучасними орієнтирами державної аграрної політики вважається створення базових умов для сільськогосподарської

діяльності і покращення фінансового стану аграрних виробників, приведення вітчизняного законодавства до європейських норм, урегулювання земельних відносин з метою підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва.

Ефективна політика інституційних змін має забезпечити активну господарську взаємодію та реалізації інтересів усіх його учасників. При цьому державне регулювання в даній сфері здійснюється органами публічної влади за допомогою дієвих методів і сучасних механізмів та їхніх інструментів з метою створення належних умов для ведення агробізнесу [1].

Аграрне реформування супроводжувалося відповідним законодавчим і нормативно-правовим забезпеченням; у цьому процесі доцільно виокремити два етапи: перший (1991-1999 рр.) – формування нормативно-правової бази, затягування реформ і спад виробництва, та другий (з 2000 р., після прийняття Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» від 3.12.1999) – проведення реформ і одержання від них певних позитивних результатів. Також у 2000 р. було подолано негативну тенденцію постійного зниження виробництва валової продукції сільського господарства. При цьому, у 2013 р. вперше за часів незалежності обсяги виробництва валової продукції сільського господарства з розрахунку на 100 га сільгоспугідь перевищили цей показник у 1990 р. [2].

Отже, протягом років відбувається посилення негативної

тенденції щодо спрямування товаропотоків до комерційних каналів збуту з непрозорими умовами купівлі-продажу, визначення якості продукції та цін, що призводить до значних фінансових втрат виробників

За таких умов важливим інструментом регулювання аграрного ринку має бути розвиток інституцій реалізації сільськогосподарської продукції (оптових ринків, аграрних бірж, агроторгових домів, обслуговуючих кооперативів, виставок, ярмарків тощо), функціонування яких забезпечує вільний прозорий рух аграрної продукції.

Сучасний стан їх розвитку в цілому дозволяє здійснювати торговельно-обмінні операції між виробниками сільгосппродукції та її споживачами, водночас, діяльності цих інституцій притаманна низка вад, а саме [8;10]:

- недосконалість функціонування оптових ринків сільськогосподарської продукції, на яких, крім оптових партій, можна придбати продукцію вроздріб. Нині оптові ринки – це, насамперед, організовані майданчики для реалізації сільгосппродукції виробниками, які не завжди забезпечують формування оптової ціни;

- недосконалість функціонування організованого біржового ринку сільськогосподарської продукції (який останніми роками виконував переважно функції реєстратора зовнішньоекономічних контрактів), нерозвиненість хеджування, а також форвардної та ф'ючерсної біржової торгівлі, що не

сприяє формуванню довгострокових планів розвитку сільгосп підприємств в частині гарантування одержання прийнятної виручки від реалізації продукції;

- відсутність налагодженого постійного каналу реалізації продукції для більшості сільгосп підприємств, що призводить до ускладнення процесу планування й управління збутовою політикою підприємства;

- недостатній рівень технічного супроводження лабораторіями з контролю за якістю продукції при її реалізації на ярмарках сільськогосподарської продукції, внаслідок чого споживачі можуть придбати неперевірені, небезпечні для здоров'я продукти харчування;

- недосконала та неефективна робота агроторгових домів, які у переважній більшості є дрібноторговими посередниками, що не сприяє раціоналізації каналів просування продукції від товаровиробників до споживачів.

Новим ефективним, інструментом розвитку економіки регіонів, країни в цілому, та аграрної галузі у тому числі, є успішна реалізація проектів територіального розвитку, які здійснюються та втілюються територіальними громадами (З 2014 року в Україні триває процес децентралізації влади та реформування адміністративно-територіального устрою). Посилення спроможності громади дієвим чином впливає на суттєві характеристики якості життя – основа сталого розвитку громади на засадах інклюзивності, та є основою розвитку

сільського господарства на рівні первинної ланки територіального устрою, а основні принципи та алгоритм імплементації реформи визначено Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (2014 р.).

Отже, стратегічною метою розвитку інституціонального середовища в аграрному секторі економіки є створення сприятливого інституціонального середовища для забезпечення сталого розвитку галузі через задоволення суспільних інтересів. Стратегічними напрямками розвитку інституціонального середовища в аграрному секторі є інституціональне забезпечення розвитку відтворювального потенціалу, розвиток інтеграційних процесів між учасниками інституціонального середовища в аграрному секторі економіки, формування ефективної моделі взаємодії «держава – інституціональне середовище» в аграрному секторі, технологічна модернізація інституціонального середовища, стимулювання інституціонального середовища розвитку сільських територій.

Список використаних джерел

1. Колісник М.М. Механізми управління регіонального управління інвестиційною діяльністю: авторефер. дис. к. держ. упр.: 25.00.02. Харків, 2008. 20 с.
2. Інформаційне агентство «Українські національні новини». URL:<https://www.unn.com.ua/uk/news/1868798-u->

[berezni-obsyagi-virobnitstva-u-silskomu-gospodarstvi-zmenshilis-na-5-2\(дата звернення: 11.07.2020\)](#)

3. Аграрне інформаційне агенство «Agravery».

URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/v-ukraini-narahovuetsa-472-tis-fermerskih-gospodarstv#:~:text=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%BC%20%D0%BD%D0%B0%201%20%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F%202020,%D0%A1%D0%B5%D0%B2%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8F> (дата звернення: 11.07.2020)

4. Аграрне інформаційне агенство «Agravery».

URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/geografia-vrozajnist-plosiak-zminilos-virosuvanna-topovih-kultur-za-roki-nezaleznosti> (дата звернення: 15.07.2020)

5. Agropolit.com.

URL:

<https://agropolit.com/spetsproekty/736-stan-galuzi-roslinnitstva-ta-tvarinnitstva-2015-2020-roki> (дата звернення: 21.07.2020)

Жуйков Г.Є.

д.е.н., професор,

завідувач кафедри фінансів,

обліку та оподаткування

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

Білоусова С.В.

д.е.н., професор,

професор кафедри менеджменту

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ФІНАНСІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

Реформування та розвиток суспільно-політичних і соціально-економічних сфер України в останній час проходить під егідою модернізації на основі моделі інноваційного розвитку. І це не випадково, так як в суспільстві прийнято розуміння того, що не можливо перейти на інноваційну модель розвитку економіки без суспільних змін в суспільному житті. Поняття модернізації включає в себе не тільки перехід до нових інноваційних технологій, а й зміну парадигми існуючого суспільства.

Модернізація включає дві складові, тісно взаємозв'язані між собою:

- техніко-економічна модернізація, направлена на оновлення матеріально-технічної бази і технологій;

- модернізація суспільства, яка пов'язана з оновленням способів і механізмів підтримки і відновлення суспільних відносин (розвиток соціальних інструментів, соціальних і правових норм).

Одна із корінних проблем модернізації економіки криється у фінансовій сфері, поскільки розподіл і перерозподіл вартості сукупного суспільного продукту створює фінансову основу модернізації. Економіка держави – це живий організм, а національна фінансова система його кровоносна система. Від стану фінансової системи залежить і життєдіяльність економіки. Розглядаючи модель фінансової системи необхідно враховувати різницю між суспільними фінансами і приватними (корпоративними фінансами, фінансами громадян і т.п.).

В економічній науці, в суворо науковому розумінні, основними мотивами економічної раціональності є егоїзм і максималізація корисності при визначених можливостях.

Головною теоретичною проблемою, яку здатна

вирішувати прийнята на озброєння класичною і неокласичною школою модель людської поведінки, була проблема міжгалузевої конкуренції, рух капіталу, вирівнювання норми прибутку, - процесів, об'єднуючих господарську діяльність в гармонійну суспільну систему на основі накопичення капіталу і формування споживача суспільства.

Зазначений тип раціональності характерний для сфери приватних фінансів, ціль діяльності, що відрізняється від цілі приватних фінансів, є неправомірною.

Держава як інститут, що вирішує колективні цілі, вимагає додаткових підходів і компонентів до раціональності суспільних фінансів.

Суспільні фінанси одночасно виступають управлінським елементом економічної системи і частиною управлінського апарату держави. Тому, «егоїзм» суспільних фінансів можливий тільки з точки зору інтересів, і в цьому повинен співпадати з емерджентними і синергічними властивостями системи.

Річ у тому, що раціональність поведінки держави виходить за межami логіки накопичення капіталу в класичному економічному його розумінні.

Методологічним ключом тут може послужити концепція конвертуємих форм капіталу.

Наряду з економічним капіталом (і його грошовою формою – фінансовим капіталом) сьогодні виділяють також неекономічні форми:

- природний капітал як сукупність природних елементів і умов, що приносять додаткову вартість у формі природних ресурсів і благ;

- соціальний капітал як сукупність соціальних відношень і комунікацій, збільшуючи між особисту інституційну довіру в суспільстві і тим самим сприяючи економічному зростанню;

- культурний капітал як сукупність цінностей у формі довгих експозицій розуму і тіла у формі культурних товарів, у формі об'єктивації.

Усі зазначені форми капіталу можуть в тій чи іншій мірі конвертуватися в економічний капітал, і насамперед в його грошову форму. Таким чином, в залежності від відносин до неекономічних видів капіталу будуються дві принципово різні стратегії поведінки фінансового управління економікою. Їх можна умовно назвати стратегією «розвитку» і стратегією «дестабілізації».

В стратегії «дестабілізації» провідним вектором

конвертизації форм капіталу виступає накопичення фінансової форми, рахуючи і економічний капітал як сукупність засобів матеріального виробництва. Така стратегія спонукає деіндустріалізацію, падіння рівня освіти і добробуту суспільства, скорочення продовження життя, виснаження природних ресурсів і погіршення стану навколишнього природного середовища. Людина і природа перетворюються в придаток фінансового капіталу.

Стратегія «розвитку», навпаки, базується на гармонії форм капіталу, узгоджені їх росту за рахунок синергії. Накопичення культурного (в т.ч. людського) капіталу створює сприятливі умови для створення творчого потенціалу людей – основи інковертаційної економіки; соціальний капітал забезпечує зростання довіри і консолідації зусиль для сумісних дій; раціональне використання природних ресурсів на основі застосування маловідходних екологічнобезпечних технологій збільшує природний потенціал.

Таким чином, сфера суспільних фінансів повинна враховувати наряду з чисто економічними феноменами, також соціально-культурні та екологічні. Це в свою чергу розмиває функцію граничної максимізації економічної вигоди, закладеної в традиційне уявлення про

раціональність. Деякі аспекти альтруїзма, з точки зору окремих елементів системи, компенсуються загальною системною вигодою синергічного характеру. Як підсумок, деякий характер альтруїзма у відношенні управління неекономічними явищами системою через суспільні фінанси і буде емерджентною властивістю системи.

Оптимальна фінансова система повинна відповідати політичному устрою і сприяти досягненню політичних цілей держави, дотримуючись компромісу економічних і фінансових інтересів держави (враховуючи всі рівні влади), населення і підприємства. На сьогодні реформування фінансової системи здійснюється в тій чи іншій мірі у всіх провідних країнах світу. При цьому цей процес здійснюється під егідою глобалізації. Тенденції бюджетної політики у сфері доходів найбільш показово характеризуються відношенням частки доходів до ВВП, що розподіляються на користь суспільним фінансам.

Сьогодні всі провідні країни світу визнають, що в умовах періодичного виникаючих фінансових криз бюджетна політика у всіх країнах світу стає головним інструментом посткризового відновлення економіки. Теоретичні моделі фінансової системи, основані на базовій і головній ролі фінансових ринків, виявляються

неспроможними.

Надзвичайно підвищується роль суспільних фінансів в умовах модернізації соціально-економічної структури суспільства.

Будучи частиною управлінського механізму держави, внутрішня структура суспільних факторів суттєво впливає на ефективність їх формування і функціонування. А це в свою чергу здійснює суттєвий вплив на розвиток економіки.

Кузнєцова Г.О.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів,

обліку та оподаткування

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ОЦІНКА І РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Сучасну бухгалтерську експертизу, з методологічної точки зору, слід розглядати як складову частину єдиної системи бухгалтерського обліку та фінансового контролю господарської діяльності. Бухгалтерська експертиза, будучи інструментом отримання доказів у справах судочинства, покликана сприяти

встановленню істини у господарських спорах, зміцненню законності, а також активно впливати на викриття і усунення правопорушень і злочинів у галузі економіки.

Тому, виникає потреба узгодження організації проведення судово-бухгалтерської експертизи з врахуванням підходів до побудови бухгалтерського обліку, проведення ревізії, аудиту та врахування галузевої специфіки експертної роботи. Оскільки судово-бухгалтерська експертиза розглядається як виключно процесуальна дія, вона має обмежений простір для розвитку як елемент економічної науки.

Проведення бухгалтерської експертизи, як і будь-якого іншого заходу, потребує організації, тобто використання певних правил і принципів за якими вона має здійснюватися. Координацію організації судово-експертної діяльності в Україні здійснює Міністерство юстиції через діяльність Центральної експертно-кваліфікаційної комісії, яка здійснює проведення атестації з метою видачі свідоцтва судового експерта.

Судово-бухгалтерська експертиза проводиться в кілька етапів: підготовчий, організаційно-методичний, дослідний та узагальнення результатів експертизи.

Особливу увагу приділимо стадії узагальнення, оцінки і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи, яка містить у собі:

1. Узагальнення результатів включає групування недоліків фінансово-господарської діяльності, що є об'єктом експертизи,

за економічною однорідністю і хронологічною послідовністю; систематизацію результатів дослідження; складання експертного висновку і розробку пропозицій по профілактиці господарських правопорушень;

2. Реалізація результатів експертизи - це передача експертного висновку органу, що призначив експертизу; оцінка його слідчим, адвокатом і судом; допит експерта на досудовому і судовому розгляді; надання підприємствам і органам управління пропозицій щодо профілактики.

Проаналізувавши нормативно-правові акти, що регламентують діяльність експерта-бухгалтера при проведенні судово-бухгалтерської експертизи, нами виявлено, що в законодавстві відсутнє поняття "судово-бухгалтерська експертиза", відсутній нормативно-правовий акт, який регулював би порядок проведення саме судово-бухгалтерської експертизи.

Тому, пропонуємо залучати лише сертифікованих експертів з певної галузі знань (сільське господарство, промисловість, будівництво та ін.). На даний час є програми сертифікації бухгалтерів, що враховують галузеву специфіку побудови бухгалтерського обліку, зокрема для бухгалтерів сільськогосподарського виробництва призначена програма САРА.

Для забезпечення доказовості та обґрунтованості результатів експертного дослідження необхідним є відповідне

документальне оформлення. Документи, що складаються у ході проведення експертизи, можна об'єднати в дві групи: документи, що складаються для організації процесу дослідження (документи, складаються іншими учасниками справи, суб'єктами призначення експертизи, експертом-бухгалтером) та документи, що відображають інформацію, отриману в процесі дослідження (документи, що складаються у ході проведення дослідження та документи, що узагальнюють результати проведеного дослідження).

Чітке документування процесу експертизи та узагальнення її результатів забезпечує достовірність і обґрунтованість експертного висновку з урахуванням усіх факторів, які впливають на результати його дослідження.

На основі проведеного аналізу теоретичних напрацювань науковців щодо механізму оцінки висновку експерта-бухгалтера обґрунтовано, що експертний висновок повинен відповідати наступним вимогам: законності (обов'язковим є дотримання вимог до форми та змісту висновку), достовірності (складовими якої є об'єктивність та обґрунтованість експертного висновку) та ясності (передбачає однозначність у розумінні висновку особами, що проводять його оцінку).

На стадії оцінки результатів експертизи слідчий чи суд перевіряє дотримання вимог законодавства при призначенні та проведенні судово-бухгалтерської експертизи, повноту виконання експертного завдання, взаємозв'язки висновків

експерта з іншими матеріалами справи. Також на цій стадії може проводитися допит експерта з метою отримання роз'яснень чи доповнень до наданого висновку або ж уточнення його компетенції. Свідченнями, отриманими під час допиту, експерт може уточнити наданий висновок або певні формулювання чи твердження у висновку, охарактеризувати методику дослідження матеріалів справи тощо.

На нашу думку, потрібно адаптувати міжнародні стандарти бухгалтерського обліку з врахуванням особливостей галузей національної економіки, шляхом розробки галузевих стандартів бухгалтерського обліку, які вже існують за кордоном (США). Це важливо для подальшого розвитку загальної та прикладної теорії бухгалтерського обліку та аналізу і вдосконалення діючої практики.

Список використаних джерел

1. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=4038-12>

2. Базась М.Ф. Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи: [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Базась М.Ф. - К.: МАУП, 2007.-488 с.

3. Бухгалтерський фінансовий облік в сільському господарських підприємствах: [Навчальний посібник] / М.Г. Михайлов, М.І. Телегунь, А.М. Кадацька, О.О. Баранік. – К.:

Центр учбової літератури, 2008. – 472с.

4. Деякі питання надання платних послуг науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції : постанова Каб. Міністрів України від 27.07.2011 р. № 804 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 57. – Ст. 2296. – [Електрон. версія](#) ред. 19.11.2012 р.

5. Остап'юк Н.А. Методика бухгалтерської експертизи / Остап'юк Н.А. // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2003. - № 4 (26). - с.179-185.

6. Понікаров В.Д. Судово-економічна експертиза: [Навчальний посібник] / Понікаров В.Д. – Х.: ВД "ІН-ЖЕК", 2005. - 232 с.

УДК: 633.2: 631.5: 631.44: (477.7)

Кононенко В.Г.

к.с.-г.н., заступник директора «Асканія-Нова»;

Лавренко С.О.

к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Лавренко Н.М.

к.с.-г.н., ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ БУРКУНУ БІЛОГО В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

На даний час бобові культури малоконкурентні на ринку

сільськогосподарської продукції, тому площі, відведені під них, є незначними в структурі посівних площ господарств. В основному вони використовуються для покриття власних потреб на кормові та продовольчі цілі. Але зниження кількості внесених органічних добрив і невикористання бобових культур у сівозміні викликає зменшення вмісту гумусу, погіршення властивостей ґрунту, що призведе до незадовільного агроеліоративного стану. Одним із проявів цього стану є підвищення рівня ґрунтових вод і засолення орних земель.

Поліпшити умови росту та розвитку рослин миттєво неможливо, а необхідно використовувати комплексний підхід, який передбачає включення у сівозміну насамперед солевитривалих культур (фітомеліоратів), які здатні за цих умов формувати стійкі, високі та якісні врожаї, а також технології виробництва сільськогосподарської продукції повинні забезпечувати найбільш повне використання природних, господарсько-економічних та енергетичних ресурсів. Пріоритетними культурами на зрошуваних землях є люцерна, а на незрошуваних - буркун білий.

Недооцінка культури буркуну білого виробниками пов'язана з недосконалою технологією вирощування, особливо з технологією приготування кормів з цієї культури, а також неправильним уявленням про вміст у культурі кумарину, який лише надає корму гіркуватого присмаку та специфічного запаху. За своїми кормовими властивостями буркун білий майже не

поступається іншим бобовим культурам. Так, у фазу цвітіння в 100 кг зеленої маси міститься 17 кг кормових одиниць та 2,9 кг перетравного протеїну, а в 100 кг сіна - 45 та 8,7 кг відповідно.

Упровадження інтенсивних технологій супроводжується залученням додаткових коштів, які йдуть на закупівлю добрив, гербіцидів та інших матеріалів, а звідси - збільшення затрат праці на одиницю оброблюваної площі. Тому при розрахунках економічної ефективності виробництва продукції необхідно визначати сумарний економічний ефект від упровадження всього агротехнічного комплексу. При цьому повинен здійснюватись економічний аналіз, що дозволить дати об'єктивну оцінку агротехнічним заходам.

Дослідження з вивчення впливу агротехнічних заходів вирощування на продуктивність рослин буркуну білого проводилися на незрошуваних землях Олександрівської сільської ради Каланчацького району Херсонської області.

У польових дослідах вивчалися такі фактори та їх варіанти: Фактор А – покривна культура: чистий посів буркуну білого; ярий ячмінь на зерно; овес на зерно; злаково-бобова суміш (горох + ярий ячмінь + овес) на зелену масу; Фактор В – норма висіву насіння, кг/га: 8; 12; 16; 20; 24.

Найбільше впливала на виробничі витрати кількість висіяного насіння як основної, так і покривної культури. Різниця витрат між варіантами дослідів відрізнялася тим, що зі збільшенням урожаю зростали витрати на збирання зеленої маси

та доробку зерна покривних культур.

Найменші виробничі витрати на посів та збирання зеленої маси буркуну білого за два роки вирощування, незалежно від інших досліджуваних факторів, були при сівбі в чистому вигляді культури 537,45 \$USA /га. Застосування у вигляді покривної культури суміші гороху, вівса та ячменю на зелений корм збільшувало витрати на 32,5% порівняно з чистою сівбою буркуну білого і склали 712,36 \$ USA /га. Вирощування ярого ячменю на зерно разом із буркуном білим потребувало використання 680,77 \$ USA/га грошових витрат, що на 26,72 \$ USA на гектар менше порівняно з сівбою буркуну разом з вівсом на зерно.

Таблиця 1

Економічна ефективність вирощування буркуну білого за різних покривних культур та норм висіву культури

Покривна культура	Норма висіву, кг/га	Витрати на виробництво, \$ USA/га	Вартість валової продукції, \$ USA/га	Чистий прибуток, \$ USA/га	Рівень виробничої рентабельності, %
Безпокрив на сівба	8	473,91	786,89	312,98	66,0
	12	515,23	955,68	440,45	85,5
	16	543,20	1021,22	478,03	88,0
	20	568,41	986,02	417,60	73,5
	24	586,27	859,93	273,66	46,7
Злаково-бобова сумішка на зелену масу	8	653,68	991,64	337,95	51,7
	12	683,90	1059,05	375,16	54,9
	16	720,72	1130,21	409,49	56,8
	20	746,32	1128,96	382,65	51,3
	24	757,18	1002,25	245,07	32,4

Ярий ячмінь на зерно	8	624,09	959,05	334,96	53,7
	12	660,05	1018,10	358,05	54,2
	16	687,64	1048,06	360,42	52,4
	20	704,87	1015,86	310,99	44,1
	24	727,47	969,41	241,95	33,3
Овес на зерно	8	569,16	821,10	251,94	44,3
	12	635,58	871,04	235,46	37,0
	16	669,41	898,50	229,09	34,2
	20	686,52	866,04	179,53	26,2
	24	709,61	826,97	117,35	16,5

Норма висіву буркуну суттєво впливала на показники виробничих витрат. При збільшенні норми висіву збільшувалися виробничі витрати не тільки на матеріальні витрати при купівлі та сівбі культури, а також на збирання сформованого врожаю залежно від норми висіву. Максимальні капіталовкладення були необхідні при сівбі буркуну білого з нормою 24 кг/га, що склало в середньому по досліді, незалежно від інших досліджуваних факторів, 695,13\$ USA/га. Зменшення норми висіву зменшувало і витрати на вирощування культури. Так, зменшення норми на 4 кг до 20 кг/га знизило загальні витрати на 2,7%. Така ж сама тенденція просліджується при подальшому зниженні норми висіву буркуну білого. Мінімальні витрати на виробництво були при висіві культури нормою 8 кг/га – 580,27 \$ USA/га, а збільшення норми до 12 кг/га збільшило витрати на 7,5%, а до 16 кг/га – на 12,9% порівняно з найменшою нормою висіву.

Кожне господарство повинно працювати рентабельно й отримувати прибуток у такому розмірі, який би забезпечував відшкодування всіх витрат на виробництво продукції, а також

для розширення виробництва на наступний рік.

Рівень виробничої рентабельності мав найменший показник 31,6% при вирощуванні буркуну білого під покрив вівса, що майже у два рази менше порівняно з показниками отриманими в посівах, де буркун висівали у чистому вигляді – 71,9%. При використанні в якості покривної культури злаково-бобової сумішки та ярого ячменю на зерно показники рівня виробничої рентабельності були майже однакові і становили, незалежно від інших досліджуваних факторів, 49,4 та 47,5%, відповідно. Збільшення норми висіву з 8 до 24 кг/га зменшувало рівень виробничої рентабельності з 53,9 до 32,2%. Максимальні показники були отримані за норми висіву основної культури 16 кг/га – 57,9%.

Наведені дані свідчать про високу економічну ефективність і господарську доцільність вирощування зеленої маси буркуну білого дворічного на засолених незрошуваних землях півдня України. Результати розрахунків показують, що найбільший чистий прибуток з 1 га (478,03 \$ USA), високий рівень виробничої рентабельності (88,0%) можна отримати при вирощуванні культури у чистому вигляді з нормою висіву 16 кг/га. У якості покривної культури доцільно використовувати ранозбираєму злаково-бобову сумішку на зелений корм, де чистий прибуток складає 3280 грн./га при рівні виробничої рентабельності 56,8%, що є максимальним порівняно з іншими досліджуваними покривними культурами: ярий ячмінь та овес на зерно.

Левківський І.Б.

аспірант

ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»

м. Київ, Україна

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Теорія публічних фінансів і світова практика засвідчує, що тільки шляхом розмежування доходів і видатків між державою й органами місцевого самоврядування, а також між різними рівнями місцевих бюджетів, не можливо досягнути належного рівня фінансового забезпечення публічних послуг. В першу чергу, це викликано тим, що витрати органів місцевого самоврядування по всій території держави різні через відмінності у вартості надання публічних послуг. По-друге, у муніципалітетів наявні відмінності щодо формування фінансових ресурсів. Зазначені проблеми вирішуються через механізм міжбюджетних відносин шляхом вирівнювання [1, с. 252].

Міжбюджетні відносини виникають на стадії виконання бюджетів. Найважливішою передумовою їх існування є необхідність здійснення перерозподілу бюджетних ресурсів усередині бюджетної системи [5, с. 74].

Фінансове вирівнювання бюджетної забезпеченості органів місцевого самоврядування здійснюється через

перерозподіл фінансових ресурсів по горизонталі та вертикалі. Вертикальна нерівність виникає у тих випадках, коли фінансові ресурси органів місцевого самоврядування певного рівня, що акумулюються за рахунок визначених податків і зборів, виявляються недостатніми для реалізації їхніх повноважень. Горизонтальна нерівність виникає тоді, коли обсяги фінансових ресурсів однієї або кількох територіальних громад одного рівня не забезпечують виконання певних повноважень, в той час коли в інших територіальних громадах цього ж рівня реалізація таких повноважень фінансово забезпечена. Саме фінансове вирівнювання можливостей органів місцевого самоврядування реалізувати власні і делеговані повноваження є необхідною умовою виконання соціальних зобов'язань держави перед громадянами [2, с. 122].

Ефективна й раціональна побудова системи міжбюджетних відносин сприяє досягненню таких цілей [4, с. 84]:

- зростання якості життя населення, соціального захисту й однаково високого рівня бюджетної забезпечення територіальних спільнот;

- забезпечення стійкого економічного зростання за рахунок оптимального використання фіскального потенціалу кожного з регіонів і країни загалом;

- зміцнення територіальної цілісності країни завдяки запобіганню конфліктів між органами влади різних рівнів.

У рамках реалізації бюджетної децентралізації була запроваджена нова система міжбюджетного вирівнювання, яка більшу частину коштів дозволяє залишати на місцях. Нова система вирівнювання є стимулюючою. Якщо раніше з місцевих бюджетів-донорів на користь державного бюджету вилучалися всі кошти, то тепер тільки 50% і лише для вирівнювання спроможності інших територій, а не на користь державного бюджету [3, с. 55].

Ще одним яскравим прикладом підвищення якості міжбюджетних відносин і ефективності нової системи фінансового вирівнювання може слугувати зменшення кількості й обсягу казначейських позик на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, що свідчить про утвердження справжньої фінансової автономії місцевого самоврядування в бюджетному процесі та зменшення залежності місцевої влади від рішень, прийнятих на центральному рівні.

Література

1. Бюджетна система : підручник / В.В. Бабіченко, С. В. Бойко, С.О. Булгакова [та ін.]; за наук. ред. В. М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учб. л-ри; Тернопіль: Екон. думка, 2012.–872с.
2. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : моногр. / І.С. Волохова; Одес. держ. екон. ун-т. – Одеса: Атлант, 2010. – 235 с.
3. Васильєва Н.В., Гринчук Н.М., Дерун Т.М., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення

об'єднаної територіальної громади: навч. посіб./ [Н.В. Васильєва, Н.М. Гринчук, Т.М. Дерун, В.С. Куйбіда, А.Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.

4. Казюк Я.М. Механізми формування та реалізації державного управління бюджетними ресурсами на місцевому рівні : монографія / Я.М. Казюк; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Херсон : Вишемирський В.С.; Київ (на титулі) : [б. в.], 2014. – 425 с.

5. Мамонова В.В. Управління місцевим бюджетом та фінансами: навч. посіб. / В.В. Мамонова; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Харків : ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 224 с.

Лугінін О.Є.

*Доктор філософії з технічних наук,
професор Національного університету
кораблебудування імені адмірала
Макарова (Херсонська філія)*

ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БІЗНЕСУ

Прийняття управлінських рішень при реалізації та прогнозуванні інноваційних проектів і завдань відбувається в умовах невизначеності зовнішньої та внутрішньої інформації,

коли уникнути ризику неможливо. Тому виникають питання управління ризиками з використанням відповідних підходів.

У вітчизняній та міжнародній практиці підприємництва і бізнесу реалізуються два підходи з управління ризиками:

1) використання кількісних (аналітичних) методів на основі економіко-математичного моделювання явищ і процесів;

2) застосування експертних (евристичних) методів в реалізації та прогнозуванні господарських рішень.

Перший підхід набув широкого застосування у вітчизняній практиці [1-3]. Другий підхід активно використовується у зарубіжному підприємстві та бізнесу при прогнозуванні рішень [2,3,4] і з нього зростає інтерес у вітчизняній діяльності. Тому метою даного дослідження є розгляд існуючих експертних методів у прийнятті та прогнозуванні господарських рішень в умовах невизначеності інформацій (ризиків).

Експертні методи оцінки ризиків використовуються у випадках, коли кількісні методи застосовувати складно або неможливо (відсутність достатньо достовірної характеристики об'єкта дослідження, велика невизначеність середовища функціонування об'єкта при сильному впливі нових факторів тощо) і їх можна класифікувати таким чином:

- а) методи індивідуальних експертних оцінок;
- б) методи колективних експертних оцінок;
- в) комплексні методи експертних оцінок;

До складу *індивідуальних експертних оцінок* експерта з фахівцями входять: метод опитувань типу “інтерв’ю”; аналітичний метод, - що дають максимальну можливість використання індивідуальних здібностей експерта і незначну ступінь психологічного тиску на нього.

Найбільш поширеними *методами колективних експертних оцінок* є: метод круглого столу, або метод ділових ігор; метод колективної генерації ідей, або метод “мозкового штурму”; метод “Дельфі”, - коли розглядаємо проблему обговорює група учасників з вибором ведучого за одним або декількох етапів. Встановлено, що групове мислення виробляє 70% цінних нових ідей, ніж сума результатів індивідуальних думок.

Специфікою *комплексних методів експертного оцінювання* розгляду складних соціотехнічних систем є те, що вони частково використовують кількісні (аналітичні) методи, а частково - експертні підходи. До комплексних методів можна віднести: метод історичних аналогій; метод побудови сценарію; імітаційні методи і побудовані на їх основі моделі; метод катастроф і багатовимірні статистичні методи, які при прогнозуванні припускають можливі зміни в майбутньому на підставі існуючої тенденції розвитку явища і враховують вплив ряду факторів на різних етапах розвитку події; методи кластерного і факторного аналізу.

Більш широке використання зазначених експертних

методів у вітчизняній практиці буде сприяти значно ефективним результатом у прийнятті та прогнозуванні господарських рішень в умовах ризику.

Бібліографічний список використаної літератури

1. Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2008.462с.
2. Лугінін О.Є. Моделювання національних і світогосподарських процесів: методологія побудови та використання моделей обґрунтування господарських рішень: монографія. – Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2016. 342с.
3. Лугінін О.Є., Дудченко О.М., Рибчук А.В. та ін. Використання інформаційних технологій в теорії прийняття рішень: навч. посібник. Одеса: ОЛДІ – ПЛЮС, 2019. 240с.
4. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: навч. посібник. – Київ: КНЕУ, 2001. 170с.

Прохорчук С.В.,

*к.е.н., професор кафедри фінансів, обліку та
оподаткування*

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

ОПОДАТКУВАННЯ ПОСЛУГ НАУКОВО – ДОСЛІДНИХ ІНСТИТУТІВ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Відповідно до пункту 157.15 Кодексу під терміном

"державні послуги" слід розуміти будь-які платні послуги, обов'язковість отримання яких встановлюється законодавством та які надаються фізичним чи юридичним особам органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів. До розуміння терміна "державні послуги" не включаються податки, збори (обов'язкові платежі), визначені цим Кодексом.

Підпунктом 197.1.18 пункту 197.1 статті 197 Кодексу передбачено, що звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання державних платних послуг фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також іншими особами, уповноваженими такими органами або законодавством надавати зазначені послуги, обов'язковість отримання (надання) яких установлюється законодавством, включаючи плату за реєстрацію, видачу ліцензії, сертифікатів у вигляді зборів, державного мита тощо.

Таким чином, для застосування норми підпункту 197.1.18 пункту 197.1 статті 197 Кодексу необхідне одночасне виконання таких вимог:

- 1) послуги повинні надаватися органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, а також іншими особами, уповноваженими такими органами або законодавством надавати зазначені послуги;

- 2) послуги, які надаються, повинні бути платними;
- 3) обов'язковість отримання фізичними і юридичними особами послуг повинна бути встановлена законодавством;
- 4) кошти за надані послуги у повному обсязі повинні надходити до бюджету.

Статтею 7 Закону України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 №4038-ХІІ (Далі - Закон України «Про судову експертизу») встановлено, що судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках і на умовах, визначених цим Законом, судові експерти, які не є працівниками зазначених установ.

До державних спеціалізованих установ належать:

- науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;
- науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України;
- експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України.

Відповідно до абз. 4 статті 15 Закону України «Про судову експертизу» Проведення судових експертиз, обстежень і досліджень у кримінальному провадженні державними спеціалізованими установами, судово-медичними та судово-

психіатричними установами на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника здійснюється за рахунок замовника.

Перелік платних послуг, що надаються науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 804 від 27.07.2011 «Деякі питання надання платних послуг науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції» зі змінами і доповненнями (далі Постанова № 804).

Відповідно до Постанови № 804 науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, зокрема надаються послуги з:

- проведення судових експертиз, обстежень і досліджень у кримінальному провадженні на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника та законного представника;

- проведення судових експертиз у цивільних та господарських справах, а також справах адміністративної юрисдикції (адміністративних справах);

- на замовлення фізичних чи юридичних осіб проведення експертних досліджень із застосуванням засобів і методів судової експертизи, результати яких оформлюються як висновки

експертних досліджень, надання консультацій, що потребують спеціальних знань;

- проведення навчання (стажування) фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, з метою присвоєння (підтвердження) кваліфікації судового експерта у порядку, встановленому Законом України «Про судову експертизу».

Також п.2 Постанови №804 встановлено, що:

- вартість проведення судових експертиз та експертних досліджень, включених до переліку платних послуг, що надаються науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції, визначається відповідно до нормативної вартості однієї експертогодина, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 1 липня 1996 року N 710 "Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплати винагороди особам, що викликаються до органів досудового розслідування, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним спеціалізованим установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів";

- інші послуги, включені до затвердженого цією постановою переліку, надаються науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції за згодою сторін за плату в обсязі, що відшкодовує витрати, пов'язані з їх

виконанням.

Виходячи з наведених положень Закону України «Про судову експертизу» та 2 Постанови №804 кошти, що отримуються науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України від платних послуг, використовуються ними для покриття витрат, що пов'язані з їх виконанням. Перерахування зазначених коштів до бюджету не передбачено.

Таким чином, платні послуги науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України надаються за кошти, які не перераховуються у повному обсязі до бюджету, зокрема, такі, що включені до переліку, затвердженого Постановою №804:

- проведення судових експертиз, обстежень і досліджень у кримінальному провадженні на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника та законного представника;

- проведення судових експертиз у цивільних та господарських справах, а також справах адміністративної юрисдикції (адміністративних справах);

- на замовлення фізичних чи юридичних осіб проведення експертних досліджень із застосуванням засобів і методів судової експертизи, результати яких оформлюються як висновки експертних досліджень, надання консультацій, що потребують

спеціальних знань;

- проведення навчання (стажування) фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, з метою присвоєння (підтвердження) кваліфікації судового експерта у порядку, встановленому Законом України «Про судову експертизу».

Тому відповідно вказані послуги не звільняються від оподаткування податком на додану вартість, тобто підлягають оподаткуванню. Дія підпункту 197.1.18 пункту 197.1 статті 197 Кодексу до таких послуг не застосовується.

Список літератури

1. Державна фіскальна служба України: офіційний портал. URL: <http://dp.sfs.gov.ua/baner/podatkovyi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-65242.html> (дата звернення: 16.01.2020)

2. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 17.01.2020)

3. Удосконалення податкової системи України в контексті викликів загроз, спричинених поширенням COVID-19. URL: http://ndi-fp.nusta.edu.ua/files/doc/2020_4991_IR.pdf (дата звернення: 16.01.2020)

Соколова Л.В.

*старший викладач кафедри менеджменту
ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»*

ЕКСПЕРТНІ ОЦІНКИ В СФЕРІ ПОДОРОЖЕЙ ТА ТУРИЗМУ

Одним із методів збору та аналізу інформації в сфері подорожей та туризму є експертна оцінка, сутність якої полягає в опитуванні кваліфікованих фахівців (експертів), менеджерів та працівників туристичних фірм з певних питань, що потребують дослідження, при цьому до експертів пред'являються вимоги компетентності та об'єктивності у висвітленні результатів дослідження в аналітичному звіті.

Найбільш значимою подією для світового ринку туризму є оголошення експертами Всесвітнього економічного форуму аналітичного «Звіту про конкурентоспроможність подорожей та туризму» (The Travel & Tourism Competitiveness Report), в якому надаються визначені результати рейтингових показників конкурентоспроможності і туристичної привабливості країн за Індексом конкурентоспроможності подорожей та туризму (The Travel & Tourism Competitiveness Index) і узагальнені рекомендації з подальшого розвитку туризму.

Перша публікація аналітичного звіту відбулася в 2007 р. Сучасні дослідження проводяться для 140 країн світу раз на два роки експертами Всесвітнього економічного форуму в співпраці

із Всесвітньою туристичною організацією, Всесвітньою радою з подорожей і теризму, Міжнародною асоціацією повітряного транспорту, Міжнародним союзом охорони природи, консалтинговими та рейтинговими агенціями. Для розрахунку Індексу конкерентоспроможності подорожей та туризму здійснюється аналіз 90 показників, які об'єднуються в 14 складових 4 субіндексів, що відображають: сприятливість бізнес середовища, політику туризму та умови подорожей, інфраструктуру, використання природних і культурних ресурсів для розвитку сектора подорожей і туризму країни.

Наявність значного природно-ресурсного потенціалу та унікальних об'єктів історико-культурної Всесвітньої спадщини сприяють входженню України до світового туристичного ринку. Однак це не гарантує успішного розвитку туристичної індустрії в країні, про що свідчить негативна динаміка прямого та загального вкладу туризму у ВВП України протягом останніх 10 років, піки максимуму спостерігалися у 2008 р., коли прямиий вклад туризму склав 4,0 млрд. дол. США (2,07% ВВП), загальний – 14,5 млрд. дол. (8,0%), та у 2013 р., відповідно 4,0 млрд. дол. (2,04%) і 13,9 млрд. дол. (7,6%), мінімум характерний для 2015 р. – 1,0 млрд. дол. (1,43%) і 4,9 млрд. дол. (5,4%) [1].

Зменшення надходжень від туризму в економіку України відбулося через перерозподіл обсягів «в'їзного» та «виїзного» туристичних потоків. Розрив між кількістю прибуття іноземних

і вибуття українських туристів в 2014 р. склав 9,726 млн. осіб, і в наступні роки продовжив збільшуватись, досягнувши в 2017 р. вже 12,207 млн. осіб. Це також спричинило перерозподіл витрат туристів в приймаючій країні в сторону різкого зменшення туристичного експорту, так туристські витрати всередині України в 2014 р. скоротилися на -61,83%, що сформувало від'ємне сальдо туристичного балансу, а отже туризм для економіки країни став пасивним і Україна фактично перетворилася на постачальника туристів для економік інших країн.

Всі ці негативні процеси знайшли своє відображення у погіршенні результатів України у світовому рейтингу за Індексом конкурентоспроможності подорожей та туризму (ІКПТ). В опублікованих експертами Всесвітнього економічного форуму аналітичних звітах спостерігається втрата рейтингових позицій України: в 2013 р. – 76 місце із 140 країн в світовому рейтингу, в 2015 р. – розрахунки експертами не проводилися через нестабільну ситуацію, а в 2017 р. – 88 місце із 136 країн світу, що на 12 позицій гірше чим в 2013 р.

Результати України за складовими ІКПТ 2017 р. наступні [3]: за показниками здоров'я та гігієни – входить в 10 перших країн (8 місце), за людськими ресурсами і ринком праці – 41 місце, за ціною конкурентоспроможністю – 45, культурними ресурсами і діловими подорожами – 51, розвитком туристичного сервісу – 71, рівнем міжнародної відкритості – 78,

інфраструктурою повітряного транспорту – 79, за наземною і портовою інфраструктурою та за готовністю до ІКТ однакові 81 місце, за пріоритезацією подорожей і туризму – 90, екологічною стійкістю – 97, сприятливим бізнес середовищем – 124, а за показником безпека і охорона (127 місце) увійшла до 10 країн з найнижчим рівнем безпеки та почала сприйматися потенційними туристами як "гаряча точка", а не як "туристичний напрям".

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р схвалено «Стратегію розвитку сфери туризму та курортів на період до 2026 року», де були визначені основні напрями її реалізації: "безпека туристів, нормативно-правова база сфери туризму та курортів, розвиток туристичної інфраструктури, розвиток людських ресурсів, маркетингова політика розвитку туризму та курортів України" [2]. За результатами 2018 р. загальний вклад туризму до ВВП України склав вже 6,8 млрд. дол. США (5,4%), а прямий – 2,0 млрд. дол. (1,44%) [1].

Позитивні зміни відразу знайшли своє відображення в результатах ІКПТ України. Як зазначено експертами Всесвітнього економічного форуму в опублікованому «Звіті про конкурентоспроможність подорожей та туризму 2019», "Україна мала найшвидший ріст показника індексу в субрегіоні піднявшись на 10 місце і зайнявши 78-е місце в світі. Зокрема, по мірі стабілізації та відновлення країни в економічному

відношенні Україна значно покращила бізнес середовище (з 124 до 103-го), безпеку і охорону (з 127 до 107-го), міжнародну відкритість (з 78 до 55-го) і загальну інфраструктуру (з 79 до 73-го)" [4, с. 40].

Докладно проаналізувавши складові ІКПТ 2019 року [4] спостерігаємо покращення результатів України за 8 із 14 показників, а саме: за ціною конкурентоспроможністю – піднялася до 19 місця (+26), рівнем міжнародної відкритості – до 55 (+23), розвитком туристичного сервісу – 65 (+6), інфраструктурою повітряного транспорту – 71 (+8), за наземною і портовою інфраструктурою – 77 (+4), за готовністю до ІКТ – 78 (+3), сприятливим бізнес середовищем – 103 (+21), а за показником безпека і охорона – 107 місце (+20). За іншими 6 показниками позиції України на світовому ринку туризму погіршилися: за показниками здоров'я та гігієни – вже не входить в 10 перших країн (зайняла 11 місце, втративши -3 позиції світового рейтингу), за людськими ресурсами і ринком праці – 48 місце (-7 позицій), культурними ресурсами і діловими подорожами – 55 (-4), за пріоритезацією подорожей і туризму – 92 (-2), а екологічною стійкістю аж 114 (-17).

Таким чином, зусилля України в активізації сфери туризму дозволили їй покращити свій загальний результат за ІКПТ 2019 р.(78 місце світового рейтингу) на 10 позицій у порівнянні до 2017 р.(88 місце), але все ще не досягнуто рівня розвитку туризму 2013 р.(76 місце). Загальний вклад туризму

у ВВП України 2019 р. за нашими оцінками в межах 7,3 млрд. дол. США, а прямиї – 2,1 млрд. дол., це лише половина від результатів 2013 р., і звичайно пов'язано з тим, що сальдо туристичного балансу України залишається від'ємним так як потік «виїзних» туристів все ще значно перевищує потік «в'їзних» туристів.

Бібліографічний список:

1. Туризм – мировая и региональная статистика, национальные данные, карты и рейтинги. URL: <https://knoema.ru/atlas/Украина/topics/Туризм> (дата обращения: 20.01.2020).

2. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#n9> (дата звернення: 25.01.2020).

3. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2017> (last accessed: 23.01.2020).

4. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019> (last accessed: 27.01.2020).

Шура Ю.С.

магістрант

ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права»

АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні для того, щоб забезпечити стійкість компанії на ринку і виграти в конкурентній боротьбі дуже важливо розвивати канали залучення клієнтів, експериментувати, шукати нові ефективні інструменти та вміння управляти персоналом на підприємстві.

Варто зазначити, що сьогодні все частіше підприємства ведуть боротьбу за свою частку на ринку в умовах швидкої зміни смаків та уподобань споживачів, загострення конкуренції, буму інформаційно-комунікаційних технологій тощо.

Однією з проблем управління маркетинговою діяльністю є використання не актуальних маркетингових інструментів. Тому слід розробити пропозиції, що підвищать ефективність здійснення маркетингової діяльності на підприємстві та зроблять компанію більш конкурентоспроможною.

Багато підприємств використовує аутсорсинг. Аутсорсинг – це виконання всіх або частини функцій маркетингу організації фахівцями іншої компанії, тобто використання сторонніх ресурсів. Така форма аутсорсингу, також дозволяє досягти

високих результатів і показників. В першу чергу він ґрунтується на обміні досвіду і важливою інформацією, що досягається в результаті ефективного зворотного зв'язку з представниками цільової аудиторії і обробці отриманих даних фахівцями.

Цілями застосування аутсорсингу можуть бути зниження вартості і підвищення якості роботи підприємства. Частка завдань, які віддаються на аутсорсинг значно перевищує частку завдань що виконуються внутрішнім відділом і складає 72%.

До переваг аутсорсингу відносяться наступні:

- можливість використання досвіду і знань співробітників аутсорсингової фірми, в тому числі накопичені ними при роботі з іншими підприємствами;

- співробітники спеціалізованих маркетингових компаній зазвичай володіють великим досвідом вирішення задач порівняно з фахівцями власної служби підприємства, тому ефективність роботи зовнішніх фахівців зазвичай вище, а вартість їх послуг при цьому може бути нижче;

- зовнішні фахівці, на відміну від співробітників власної служби, є незалежними і неупередженими, що дозволяє компанії отримати неупереджену оцінку ситуації, що склалася;

- у разі неякісного виконання роботи компанія легко зможе розірвати договір зі сторонньою організацією, що змушує зовнішніх фахівців виконувати роботу на високому рівні;

- залучати зовнішніх виконавців для виконання тимчасових проєктів вигідніше, ніж наймати для цих проєктів

штатних співробітників - проект буде закінчений, а звільнити прийнятих співробітників буде непросто;

– підрозділи організації часто прагнуть максимально збільшити свою чисельність для отримання більшого фінансування, а стороння компанія зацікавлена в максимальному скороченні своїх витрат, тому утримання власного відділу управління для вирішення всіх задач зазвичай обходиться дорожче, ніж залучення для виконання деяких видів робіт сторонніх фахівців.

Крім того, бажане використання бенчмаркінгу, а також наявність висококваліфікованих спеціалістів призведе до наступних позитивних моментів: підвищення ефективності роботи; скорочення витрат на власні розробки (стратегії і процеси) за рахунок копіювання та доопрацювання чужих;

у партнерському бенчмаркінгу - встановлення довірчих відносин між підприємствами – партнерами; безперервне вдосконалення діяльності підприємства шляхом систематичного порівняння елементів діяльності з аналогічними елементами більш успішної діяльності на макро- та макрорівнях.

Таким чином, можна зробити висновки, що не можна не відмітити ряд чинників, які мають негативний вплив на підприємство, а саме економічні та політико правові фактори мають невтішну тенденцію. Аналіз внутрішнього середовища показав, що на підприємстві порівняно невеликий відділ маркетингу, що негативно впливає на управління

маркетинговою діяльністю. Також було виявлено, що основні фінансові показники щороку уповільнюють темп росту.

Список літератури

1. Мосійчук І.В. Особливості управління маркетинговою діяльністю підприємств в Україні/ І. В. Мосійчук. – 2017. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/25081>.

2. Щєбликіна І. О. Механізм управління маркетинговою діяльністю сучасного підприємства / І. О. Щєбликіна, Р. Бобровський. – 2016. – URL: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2016/Economics/6_206292.doc.htm.

3. Балабанова Л. В. Управління маркетинговим потенціалом підприємства: навч. посіб. / Л. В. Балабанова, Р. В. Мажинський; М-во освіти і науки України, Донец. держ. ун-т екон. і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Школа маркетингового менеджменту. – К. : Професіонал, 2006. – 288 с

4. Стрий Л. А. Управление предприятиями связи в условиях конкурентного рынка / Л. А. Стрий, А. К. Голубев, О. М. Рустамов. — Баку: Mars Print, 2011. — 428 с.

Щаслива Г. П.
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та
економічної теорії закладу вищої освіти «Міжнародний
університет бізнесу і права», к. е. н., доцент
Гаркуша Андрій
І курс другого (магістерського) рівня
спеціальності Міжнародні економічні відносини

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ МІЖНАРОДНОЇ КОМПАНІЇ НА ЗАСАДАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Конкурентоспроможність міжнародної компанії є однією з найважливіших категорій ринкової економіки, що характеризує можливість і ефективність адаптації господарюючих суб'єктів до умов ринкового конкурентного середовища. Конкуренція виступає найважливішим механізмом забезпечення ефективності, пропорційності та динамічності ринкової економіки.

Дослідження міжнародної конкурентоспроможності компанії в умовах економічної ситуації, яка склалась в Україні та світі, дає змогу розглядати її як комплексну характеристику потенційних можливостей забезпечення конкурентних переваг як компанії, так і відповідної галузі та країни у цілому.

До особливостей діяльності, що забезпечують стійку конкурентну перевагу слід віднести:

1. Ефект масштабу. Позитивний ефект масштабу полягає в

тому, що в міру зростання обсягів виробництва та реалізації продукції ціла низка чинників починає діяти в напрямку зниження середніх витрат виробництва.

2. Диверсифікація. Диверсифікація дає змогу компанії «триматися на плаву» при складній економічній кон'юктурі за рахунок надання широкого спектру послуг.

3. Якість послуг – допомагає компанії привертати й утримувати споживачів. Більшість компаній розглядають якість як високоефективний засіб обійти конкурентів за допомогою постійної пропозиції на ринок послуг, що за допомогою вищих якісних характеристик краще зможуть задовольнити потреби споживачів, ніж аналогічні послуги конкурентів.

4. Унікальні особливості послуг – планування оновлення послуг, встановлення акцентів на послуги, які можуть бути сприйняті як бренд компанії.

5. Висока ефективність – дозволяє здійснювати послуги з нижчими витратами в порівнянні з витратами конкурентів. Економічний ефект є абсолютним показником, що характеризує результат діяльності у грошовій оцінці. У свою чергу, економічна ефективність є відносним показником, що дає змогу порівняти одержаний ефект з витратами, які необхідно здійснити для одержання запланованого ефекту [3].

6. Досвід – забезпечує ефективне використання знань і технологічних удосконалень, а також зниження витрат завдяки ефекту так званої кривої досвіду. Існує прямий зв'язок між

прибутковістю та ринковою часткою [2].

Чинник конкурентної переваги – це конкретний компонент зовнішнього/ внутрішнього середовища компанії, за яким вона переважає конкуруючі (рис. 1).

Таким чином, визначення конкурентних переваг, дає можливість більш раціонально використовувати ресурси та можливості компанії, обирати максимально доцільні напрями розвитку економічного потенціалу у коротко- та довгостроковій перспективі.

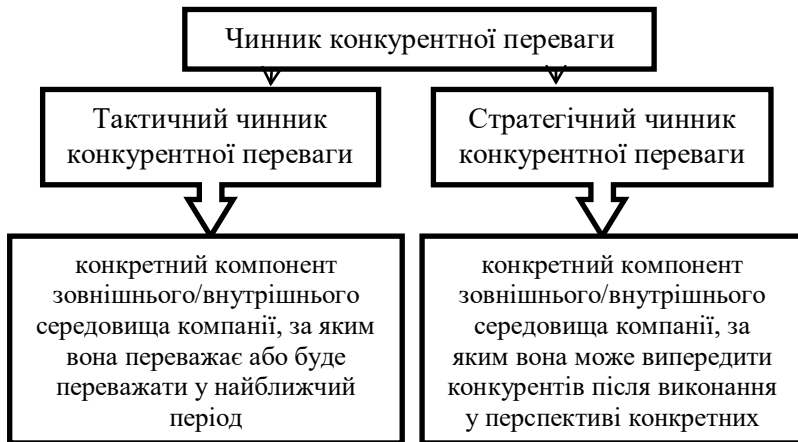

Рисунок 1 - Чинники конкурентної переваги компанії

Оцінка конкурентних переваг дає змогу господарюючому суб'єкту визначати найбільш раціональну структуру його потенціалу на всіх етапах життєвого циклу, формувати такі програми розвитку компанії, які враховуватимуть доцільність

використання тих чи інших ресурсів та можливостей для забезпечення максимально ефективної діяльності та досягнення високої конкурентної позиції на ринку аналогічних товарів та послуг.

Основні етапи оцінювання конкурентних переваг компанії на засадах забезпечення розвитку його економічного потенціалу представлені на рис. 2.

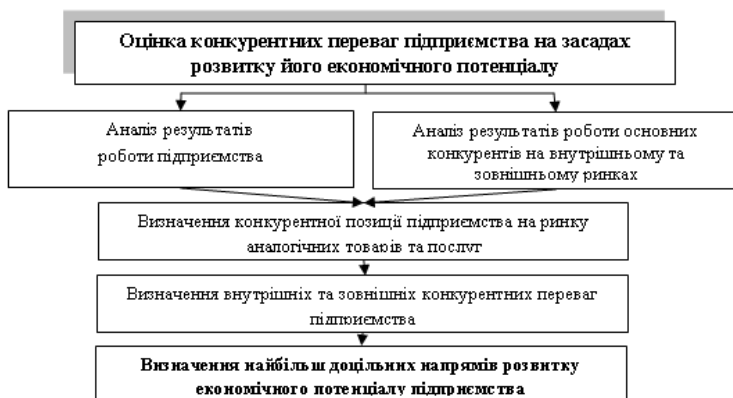

Рисунок 2 – Загальний алгоритм оцінювання конкурентних переваг компанії на засадах забезпечення розвитку його економічного потенціалу

За джерелами виникнення конкурентні переваги компанії класифікують за джерелами виникнення на внутрішні та зовнішні.

Зовнішні переваги базуються на спроможності компанії створити більш значимі цінності для споживачів його продукції,

що створює можливості більш повного задоволення їхніх потреб, зменшення витрат чи підвищення ефективності їхньої діяльності.

Внутрішні – це характеристики внутрішніх аспектів діяльності компанії (рівень затрат, продуктивність праці, організація процесів, система менеджменту тощо), які перевищують аналогічні характеристики пріоритетних конкурентів.

Жорсткість конкурентної боротьби спонукає компанії до збільшення свого інноваційного потенціалу, який є сукупністю науково-технічних, технологічних, інфраструктурних, фінансових, правових, соціокультурних та інших можливостей забезпечити сприйняття й реалізацію нововведень, тобто впровадження інновацій [1].

Розмір ринку впливає на продуктивність тому, що великі ринки дають змогу компаніям використати ефект економії на масштабі. Традиційно доступні для компаній ринки обмежувалися кордоном їхньої країни. За часів глобалізації міжнародні ринки частково можуть замінити внутрішні, особливо це стосується невеликих держав. Існує багато емпіричних доказів, які доводять позитивний взаємозв'язок між відкритістю торгівлі й зростанням економіки.

Приклад Європейського Союзу свідчить про значущість розміру ринку для конкурентоспроможності, оскільки завдяки більш активній інтеграції підвищився рівень загальної

ефективності. Незважаючи на те, що скорочення торгових бар'єрів і приведення стандартів у відповідність з вимогами Європейського Союзу вплинули на зростання обсягів експорту в регіоні, ще залишилося чимало бар'єрів для створення справді єдиного ринку, зокрема, це стосується ринку послуг, що веде до виявлення так званого «ефекту кордону».

Дослідження природи походження конкурентних переваг компанії дозволило встановити, що формування конкурентних переваг компанії відбувається на трьох основних рівнях:

1) на послуговому рівні (конкурентоспроможність окремих видів послуг, що надається);

2) на рівні виробничо-технологічної основи компанії (порівняна ефективність та інтенсивність використання виробничих ресурсів, виробничий потенціал компанії у цілому);

3) на ринковому рівні (сталість ринкової позиції компанії та привабливість ринкового оточення в цілому) [5].

Економічна сутність конкурентоспроможності виражається через систему показників, кожний з яких характеризує певну сторону цього багатогранного явища. Для компанії пропонується наступна система взаємопов'язаних показників за такими групами:

- 1) група трудових відносин;
- 2) група відносин зі споживачами;
- 3) група внутрішніх бізнес-процесів;
- 4) група навчання і розвитку;

5) фінансовий аспект [2].

Індикаторний метод оцінювання рівня конкурентної переваги, її кількісної характеристики полягає у визначенні інтегральної бальної оцінки, що виконується у декілька етапів:

- 1) визначення індикаторів конкурентної переваги за кожною складовою;
- 2) визначення бальних оцінок за індикаторами;
- 3) визначення оцінки стану індикаторного блоку;
- 4) оцінка стану складових [4].

Від вибору індикаторів залежить точність визначення рівня конкурентної переваги, а також правильність вибору вжитих заходів для підвищення її рівня.

Погоджуючись з тим, що динамізм та відносність конкурентних переваг у повній мірі відповідають основним властивостям конкурентоспроможності компанії та зумовлюють її, проте відзначимо наступне.

Конкурентоспроможність компанії формує не окремо визначена перевага, а сукупність конкурентних переваг, а отже, враховуючи низку підходів щодо визначення їх суті, проблема оцінки конкурентоспроможності через конкурентні переваги зводиться до виокремлення їх та вираження через відповідну систему характеристик.

Виокремлення конкурентних переваг є складним завданням, адже вони неоднорідні, різняться за природою, характером прояву та низкою інших класифікаційних ознак,

зокрема: за джерелами походження, ступенем відтворюваності, змістом чинника переваги, способом одержання переваги виду одержуваного ефекту, тривалістю дії.

Значущими для компанії є конкурентні переваги, засновані на фінансово-економічних факторах, а саме – ефективній асортиментній, ціновій політиках, політиці формування й розподілу прибутку, ефективній фінансовій діяльності компанії.

У зв'язку зі складністю внутрішнього середовища його аналіз повинен проводитися системно та комплексно, що дозволить сканувати зміни не тільки окремих елементів, але й їхній взаємний вплив.

Перспективи подальших досліджень за даним напрямом визначаються тим, що запропоновані методичні підходи комплексного оцінювання конкурентних переваг компанії на основі інтегрального показника створюють можливості для розробки обґрунтованого визначення конкурентної позиції в реальних ринкових умовах та формування моделей прогнозування та розвитку економічного потенціалу компанії.

Список використаної літератури

1. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України 2018. Назустріч економічному зростанню та процвітанню / Фонд «Ефективне управління», Україна. 2018 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.feg.org.ua/docs/FEG_report_2018_body_ukr_web.pdf

2. Конкуентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: [монографія / за заг ред. О.Г. Янкового]. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.

3. Лупак Р.Л. Економічне обґрунтування стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства / Р.Л. Лупак // Бізнес Інформ. – 2018. – №4. – С. 320–325.

4. Organization development and transformation managing effective change / Organization for economic cooperation and development. – Paris: OECD Publishing, 2008. – 195 p.

5. Schwab K. The Global Competitiveness Report 2017-2018. Klaus Schwab, World Economic Forum. – Geneva, Switzerland, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2017-18.pdf

Бугера К.В.

аспірант ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

З початку ХХІ ст. постійні зміни стали нормою практично всіх сфер економічного життя, а їх динаміка і масштаби зросли. Говорячи про перспективи подальшого економічного розвитку, можна з упевненістю прогнозувати наростання темпів і глибини прийдешніх зрушень. Внаслідок небувалої швидкості і

масштабів змін на передній план конкурентної боротьби виходить такий потужний її інструмент, як інноваційні бізнес-моделі (БМ). Якщо в недавньому минулому велика корпорація, успішно влаштувалася на тому чи іншому ринку, могла розраховувати на багаторічне збереження своїх позицій на основі послідовного вдосконалення принципово незмінної схеми взаємодії зі своїми споживачами, то сьогодні такий підхід вже не працює [3, с. 188].

В даний час практично в будь-якій галузі, незалежно від ступеня її зрілості, велика ймовірність появи конкурентних новацій, які радикально змінюють «правила гри» на ринку за рахунок впровадження нових бізнес-моделей. При цьому – на відміну від інноваційних продуктів і методів їх виробництва (технологій) – фактор наукоємності в даному випадку стає не обов'язковим. У бізнес-інноваціях вирішальну роль відіграють не наукові відкриття, а підприємницька ідея, виявлення нової ринкової потреби і точне з'єднання способу її задоволення з ефективним попитом на основі нестандартних форматів і методів створення і доставки споживчої вартості цільової аудиторії покупців [1, с. 87].

В сучасних умовах, коли життєвий цикл навіть найуспішніших бізнес-моделей різко коротшає, для переважної більшості учасників глобальної конкуренції впровадження бізнес-інновацій стає важливим інструментом завоювання ринків і їх стратегічної оборони від суперників. Саме з

інноваційними бізнес-моделями пов'язані найпомітніші корпоративні злети останніх десятиліть: Apple, Wal-Mart, Amazon, Cisco, FedEx, Virgin та ін. Корпорації, що стали лідерами в області бізнес-інновацій, входять в число глобальних лідерів своїх галузей. З цієї точки зору досвід розробки та впровадження нових бізнес-моделей являє очевидний інтерес і для вітчизняних компаній [2, с. 470].

В загальному розумінні бізнес-модель представляє собою базовий механізм господарської діяльності того чи іншого підприємства. Бізнес-модель окремого підприємства включає ряд конкретних і основоположних для кожної компанії бізнес-характеристик: спосіб створення споживчої вартості і доставки її цільовій групі споживачів; спосіб генерації прибутку; спосіб використання наявних ресурсів і процесів для сталої взаємодії механізмів створення споживчої вартості і генерації прибутку, а також забезпечення стійких конкурентних переваг. Система цих фундаментальних характеристик, що визначають, по суті, всю «логіку бізнесу», і становить бізнес-модель, з якої «виростають» інші вторинні елементи архітектури підприємства як суб'єкта взаємовідносин на ринку – конкурентний інструментарій та можливі моделі ринкової поведінки, організація взаємодії з постачальниками (модель ланцюжка поставок), власна організаційна структура та організація бізнес-процесів (операційна модель) і т.п. [3, с.189].

Чим інноваційні бізнес-моделі (які, по суті, виступають системним результатом розробки комплексу бізнес-інновацій) відрізняються від традиційних інструментів конкурентної боротьби? Якщо звернутися до набору апробованих засобів, які застосовують великі корпорації для нарощування продажів в умовах конкурентного ринку, то його можна звести до трьох основних прийомів: зниження цін, послідовне вдосконалення існуючих продуктів або випуск на ринок нової продукції. Всі ці важелі можуть давати (і до цих пір дають) цілком відчутні результати з точки зору зростання продажів. Однак коли великі корпорації працюють в своїх галузях роками, застосування таких підходів неминуче досягає межі, після якого виручка починає скорочуватися. Особливо швидко ця межа досягається в разі зниження цін (у наш час найчастіше на базі надання знижок або проведення спеціальних акцій), що вважається найпростішим методом збільшення продажів. Однак багато компаній, які застосовували цей метод в надії швидко збільшити виручку, переконалися на власному досвіді, що прямолінійний зниження цін (або масоване застосування різного роду знижок) без внесення відповідних змін до інших елементів бізнес-моделі може привести до швидкого зниження рентабельності [4, с. 220].

Якщо мова йде про послідовне вдосконалення вже відомого ринку продукту, то можливості цього методу конкуренції як способу збільшення продажів вичерпуються тим швидше, чим в більшій мірі споживча вартість генерується не

продуктом як таким, а результатами, пов'язаними з його споживанням. У таких випадках компанії, які продовжують наполегливо фокусуватися на вдосконаленні самого продукту, багато в чому обмежують свій потенціал зростання, здійснюють інвестиції в інновації, які навряд чи адекватно оцінять покупці, а в підсумку виявляться видавлені з ринку більш далекоглядними конкурентами.

Перш за все, на відміну від інших типів інновацій (пов'язаних з новими продуктами або процесами), інноваційні бізнес-моделі за визначенням передбачають скоординовані зміни відразу в багатьох ключових сферах роботи компанії. Відповідно ризики таких масштабних змін на багато більші, а «ціна помилки» може стати критичною для всього бізнесу. В таких умовах для ініціації розробки і тим більше впровадження нових бізнес-моделей потрібні не просто рутинні рішення одного з департаментів корпоративного центру (як у випадку з інноваційними продуктами або технологіями), а рішучі і злагоджені дії вищого керівництва компанії. Сьогодні багатьом великим корпораціям з їх вельми складною управлінською структурою, що розрослася бюрократією і непростими відносинами між внутрішніми підрозділами та службами вкрай важко розгорнути їх інерційний «корпоративний корабель» в інший бік. Як показують численні дослідження, внутрішня організація сучасних великих корпорацій, навіть пристосованих для розробки і впровадження продуктових і технологічних

інновацій, часто не готова до сприйняття і реалізації нових бізнес-моделей [6, с. 34]. При розгляді інноваційних проектів для інвестування вибирають, як правило, ті, які вписуються в діючу бізнес-модель, ігноруючи іноді навіть найперспективніші розробки.

У той же час через відсутність гнучкого механізму прийняття рішень у великих корпораціях нерідко виникають непереборні бар'єри на шляху проведення експериментів і тестування нових бізнес-моделей, що необхідно для їх успішного впровадження. Великі компанії мають у своєму розпорядженні унікальні ресурси і можливості для створення і застосування новаторських ідей, закладених в інноваційних бізнес-моделях. Проте частота їх провалів в цій області є неприйнятно висока із-за недостатньої рішучості та гнучкості в ході розробки й впровадження таких моделей [5, с. 20]. Саме тому компанії, яким вдається подолати «вбудовані» внутрішньо корпоративні бар'єри й розгорнути свій інноваційний потенціал в сторону створення і, що не менш важливо, впровадження новаторських бізнес-моделей, дуже швидко можуть стати лідерами в своїх галузях.

Список використаної літератури:

1. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: Підручник. – Суми : ВТД Університетська книга, 2010. – 334 с.

2. Мазилев Е. А. Зарубежный опыт стимулирования инновационной деятельности в промышленном секторе. Молодой ученый. 2014. № 3 (62). С. 469-472.

3. Стадник В.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: підручник / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 332 с.

4. Череп А.В. Інноваційний менеджмент: Підручник / Череп А.В., Пуліна Т.В., Череп О.Г. – К.: Кондор, 2014. – 452 с.

5. Lindgardt Z., Hendren C. (2014). Doing Something New with Something Old: Using Business Model Innovation to Reinvent the Core. N.Y.: BCG. P.20.

6. Matzler K., Bailom F., Von Den Eichen S. F., Kohler T. (2013). Business Model Innovation: Coffee Triumphs for Nespresso // Journal of Business Strategy. Vol. 34, No 2. P. 30-37.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД»**

Заслухавши та обговоривши доповіді та виступи учасників і гостей Міжнародної науково-практичної конференції: **«Економіко-правові аспекти експертних досліджень: вітчизняна практика та міжнародний досвід»**, проведеної в рамках 29-річчя Закладу вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права»

конференція постановляє:

1. Підготувати рекомендації та пропозиції конференції юридичними органами та економічними підрозділами органів правопорядку з метою їх використання у практичній діяльності.

2. Активно застосувати наробки конференції при проведенні лекційних та практичних занять в університеті, насамперед на заняттях із «Права».

3. Розглянути можливість включення до матеріалів пропонуємої до друку колективної монографії з питань проведення економічної експертизи у вітчизняному судочинстві.

4. розмістити на WEB-сайті університету матеріали конференції.

Виробникам, в своїй діяльності більш активно використовувати сучасні маркетингові інструменти (маркетинг-мікс, брендинг).

ЗМІСТ

Аблякімов Р.	7
ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ	
Аніщенко О.В.	12
ВПЛИВ КРИЗИ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	
Daria Ostapenko, Alexei Belousov	18
DETERMINATION OF TBS SHIPPING COMPANY LLC COMPETITIVE ADVANTAGES LEVEL ON THE INTERNATIONAL MARKET	
Двігун А.О.	22
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ	
Жуйков Г.Є., Білоусова С.В.	28
ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ФІНАНСІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Кузнцова Г.О.	34
УЗАГАЛЬНЕННЯ, ОЦІНКА І РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
Кононенко В.Г., Лавренко С.О., Лавренко Н.М.	39
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ БУРКУНУ БІЛОГО В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	
Левківський І.Б.	45
МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	
Лугінін О.Є.	48
ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ РИЗИКІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БІЗНЕСУ	
Прохорчук С.В.	51
ОПОДАТКУВАННЯ ПОСЛУГ НАУКОВО– ДОСЛІДНИХ ІНСТИТУТІВ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ	

Соколова Л.В.	58
ЕКСПЕРТНІ ОЦІНКИ В СФЕРІ ПОДОРОЖЕЙ ТА ТУРИЗМУ	
Шура Ю.С.	64
АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	
Гаркуша А., Щаслива Г.П.	68
ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ МІЖНАРОДНОЇ КОМПАНІЇ НА ЗАСАДАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЇЇГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
БУГЕРА К.В.	76
ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА РЕКОМЕНДАЦІЙ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ	83

Заклад вищої освіти

«Міжнародний університет бізнесу і права»

проводить набір в аспірантуру за спеціальностями:

051 Економіка

спеціалізація: розвиток продуктивних сил і регіональна економіка;

073 Менеджмент

спеціалізація: економіка та управління національним господарством;

075 Маркетинг

спеціалізація: економіка та управління підприємств

081 Право

спеціалізація: адміністративне право; інформаційне право; фінансове право

тел.: +38(0552) 33-53-40; +38095-227-47-20

завідувач аспірантурою та докторантурою,

Головіна Наталя Анатоліївна

Видаються фахові науково-виробничі видання

«Бізнес-навігатор»

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ №15586-4058ПР від 03.09.2009 року.

Фахова реєстрація (категорія «Б»):

Наказ МОН України від 2 липня 2020 року № 886

Реферативні бази даних: Index Copernicus;

Google Scholar; Crossref

«Правові новели»

Свідоцтво про державну реєстрацію ЗМІ:

КВ № 21144-10944 Р від 31.12.2014 р.

Фахова реєстрація: внесено до категорії "Б"

(спеціальність 081 – Право) переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук відповідно до Наказу МОН України від 17.03.2020 № 409

Реферативні бази даних: Index Copernicus

Стань надвором акад. професійного навчання в МІБП!

МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
MIBP (International University of Business and Law)

Відомості про університет, спеціальності, програми, дипломи, ступені.

Акредитація МОН України за IV рівнем. Лицензія Серія АЕ.№036994.

Запрошуємо на навчання за ступенями: молодший спеціаліст (1-3 роки), бакалавр (1-4 роки), магістр (1,5 роки) за спеціальностями:

- Облік і оподаткування
- Фінанси, банківська справа і страхування
- Маркетинг
- Менеджмент
- Публічне управління і адміністрування
- Міжнародні економічні відносини
- Право

МОЖЛИВІСТЬ НАВЧАННЯ ЗА КОРДОНОМ

73039 Україна, м. Херсон, вул. 49-ї Гвардійської дивізії, 37а
Тел.: (0552) 390-382 (0552) 36-26-25
(097) 3951650 (097) 2665102
(066) 8504756
www.mibp.org.ua;
e-mail: lana_auditi7@ukr.net
Будемо раді зустріти з Вами!

ЗБІРНИК ТЕЗ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД”

Закладу вищої освіти
«Міжнародний університет бізнесу і права»
30 січня 2020 року

(мовою оригіналу)

Підписано до друку 16.02.2020
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. арк. 6,51 Наклад 200 примірників
Редакційно-видавничий центр ЗВО «МУБіП»
вул. 49 Гвардійської Херсонської дивізії, б. 37-а,
Україна,
73039, м. Херсон
Тел.: +38(0552) 33-53-40
E-mail:
mubip@ mubip.org.ua